

## Sosyal Bilgiler Dersinde Storyline Yaklaşımının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi

Emel DEVECİ<sup>1</sup>, Aylin YAZICIOĞLU<sup>2</sup>

### Özet

Bu araştırmanın temel amacı ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi kapsamında yapılan Storyline yaklaşımı çalışmalarının öğrenci ve öğretmen görüşleri çerçevesinde ele alınmasıdır. Karaman ili Merkez ilçesindeki bir devlet okulunda gerçekleşen bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) çalışması doğrultusunda desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 23 ilkokul 4. sınıf öğrencisi ve bir sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrenci kişisel bilgi formu, yapılandırılmamış gözlem, öğrenci günlük değerlendirme formu, yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu ve odak grup görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama süreci 7 hafta sürmüştür. Araştırmanın verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinin uygulamaları sonucunda alınan tüm veriler göz önünde bulundurulduğunda; öğrencilerin derste eğlendiği, mutlu olduğu, aktif olarak derse katıldıkları ve etkinlikleri severek yaptıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin Storyline uygulamaları görüşlerine yönelik olarak eğlenceli, güzel, mutlu olma, farklı, beğeni ve hoşlanma, dersi sevmeye gibi temalarda düşüncelerine rastlanmıştır. Sınıf öğretmeni yaklaşımın uygulanabilir olduğunu, yaparak yaşayarak öğrenmenin sağlandığını ve dersin kalıcılığının arttığı ifade etmiştir. Storyline yaklaşımının sosyal bilgiler dersinin diğer ünitelerinde de işlenebileceği, farklı sınıf düzeylerinde ve farklı derslerde uygulanabileceği, öğrencilerin zorlandığı konu ve derslerde kullanılabileceği önerilmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Storyline yaklaşımı, sosyal bilgiler, 4. sınıf öğrencileri.

## Examining the Storyline Approach in Social Studies Course within the Framework of Teacher and Student Opinions

### Abstract

The main purpose of this research is to examine the Storyline approach studies carried out within the scope of the Social Studies course of 4th grade primary school students within the framework of student and teacher opinions. Qualitative research method was used in this research, which took place in a public school in the Central district of Karaman province. It was designed in line with phenomenology study, one of the qualitative research methods. The study group of the research consists of 23 primary school 4th grade students and a classroom teacher. Student personal information form, unstructured observation, student daily evaluation form, semi-structured teacher interview form and focus group interview form were used as data collection tools in the study. The data collection process lasted 7 weeks. The data of the research were analyzed by content analysis. Considering all the data obtained as a result of the applications of the Social Studies course taught with the Storyline approach; It was observed that the students had fun in the lesson, were happy, actively participated in the lesson and enjoyed the activities. Regarding the opinions of the students about Storyline applications, their thoughts were found on themes such as fun, beautiful, being happy, different, like and dislike, and liking the course. The classroom teacher stated that the approach was applicable, learning by doing and experiencing was achieved, and the permanence of the course increased. It was concluded that all the achievements of the unit were given to the students with the Storyline approach. This research is limited to the 'From Production to Consumption' unit of the Social Studies course, and it is suggested that it can be covered in other units of the Social Studies course, can be applied at different grade levels and in different courses, and that the Storyline approach can be used in subjects and courses that students have difficulty with.

**Keywords:** Storyline approach, social studies, 4th grade students.

<sup>1</sup> Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, İbrahim Bey İlkokulu, [emeldeveci0108@gmail.com](mailto:emeldeveci0108@gmail.com)

<sup>2</sup> Doçent Doktor, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Temel Eğitim, [aylinyazicioglu@kmu.edu.tr](mailto:aylinyazicioglu@kmu.edu.tr)

## GİRİŞ

İnsanoğlu yaratılışından itibaren merakla öğrenme eğilimindedir. İnsanlar bu eğilimle çeşitli keşifler yapmış, yeni bilgiler edinmiş ve artan merakla zaman içinde teknolojinin ilerlemesini sağlamıştır. Teknolojiye paralel olarak bilim konularında da değişimler ve gelişmeler olmuştur. Toplumun bilim ve teknolojiye adaptasyonunu sağlamak ve gelişen çağın insanlar tarafından anlaşılması için bir takım nitelik ve becerilerin kazanılması gerekmektedir. Bireylerin kazanacakları nitelik, donanım, beceri ve yeni yeterlilikler için eğitim de çağa uygun olarak değişime uğrayarak yenilenmeye devam etmektedir.

Dünyadaki bilimsel ve teknolojik ilerlemeler, her bireyin ihtiyaç duyduğu beceri ve kalite düzeyi paradigmasının değişmesine etkili bir şekilde katkıda bulunmuştur. Bu durum, bireylerin sahip olması gereken temel bilgi, beceri ve değerlerin yanı sıra bunların kazanılması sürecinde ortaya çıkan farklılıklar, gelecek nesillerin daha donanımlı bir şekilde yetiştirilmesini zorunlu kılmış, eğitim ve öğretim programlarında değişiklik ihtiyacını doğurmuştur (MEB, 2020).

Eğitim sistemi sürekli gelişmektedir. Son yıllarda eğitime ilişkin algılar değişmiştir. Pek çok farklı ülke değişime ayak uydurabilmek için eğitim sistemlerini yenilemiştir (Karip, 1996). Eğitimin genel amacı, çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve üretken bir şekilde katılmalarına yardımcı olmaktır. Bu durumdan dolayı okulun eğitim görevi azalmamakta hatta önem kazanmaktadır. Üretken insanlar yaratabilmek için eğitim şarttır. Milli eğitimin amaçlarına uygun olarak, insan davranışları ve yetenekleri eğitim yoluyla geliştirilmelidir (Bayrak, 2000).

İnsanların sosyal ve kültürel deneyim kazanmaları için en uygun ders sosyal bilgiler dersidir. Çünkü bu derste öğrenciler yaşadıkları toplumun geçmişini ve bugününü anlayacak, aynı zamanda diğer toplumlar hakkında da bilgi sahibi olacaklardır. Bu kapsamlı bilgi, öğrencilere yüzyıllar boyunca insanların yarattığı kültürel nesneleri ve deneyimleri anlama fırsatı verir (Öztürk ve Otluoğlu, 2002). Sosyal bilgiler; sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayanarak ilköğretim çocuklarına sosyal hayata ilişkin bilgi, beceri, tutum ve temel değerleri kazandırarak iyi ve sorumlu vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir öğretim müfredatıdır (Erden, 1996). Günümüzde demokratik bir toplumda insanlardan bilgi edinmeleri ve bu bilgileri yeni durumlara uygulamaları, üst düzey düşünme becerilerine sahip olmaları, sosyal iletişim becerilerini geliştirmeleri, aktif ve sorumluluk sahibi olmaları beklenmektedir. Bu niteliklerin kazanılabilmesi için ilköğretim derslerinde uygun öğrenme deneyimlerine sahip olunması gerekmektedir. Sosyal bilgiler dersleri; temel eğitimde öğretilen, sosyal bilim dallarından seçilmiş konuları içeren ve kişiyi sosyal hayata hazırlayan bir derstir. Hayatla bağlantılıdır (Çalışkan, 2008).

Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılan materyallerin çoğunun ders kitapları olduğu, yeni materyal kullanılmadığı, çok fazla sözlü iletişimin olduğu ve öğretimin tekrara dayalı olduğu, öğrencilerin öğrenmek için değil, not almak için derste oldukları görülmektedir. Öğrencinin kendi aralarında saygınlık kazanmak

için öğrendiği, derslerin benzerlerinden farklı olarak ilgi uyandırmadığı ve konuların öğrencinin zihninde anlam bulmadığı görülmektedir (Paykoç, 1994). Nitekim derste kullanılan yöntem ve teknikler, öğrencilerin düşünme, algılama, anlamlı öğrenme ve bilgiyi yapılandırma süreçlerinde etkili rol içermektedir (Ütkür, 2016). Öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlayan ve araştırmaya yönlendiren öğretim tekniklerinden biri de Storyline yaklaşımıdır.

Storyline, İskoçya'da geliştirilen bir öğrenme ve öğretme yöntemidir. Öğrenilenlerin öğrenci tarafından yorumlanması ve hatırlanmasına dayalı olarak öğrencinin ilgisinin hikâye oluşturmada kullanılması ilkesine dayanır. Öyküleştirmede tüm dersler ele alınarak aralarında kurulan bağlantılar vurgulanır. Hikâye anlatımı yoluyla öğrenme fırsatları sağlanır. Aynı zamanda öğrencilerin, kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları sağlanır (Hein, 1991). Öyküler, insan deneyiminin önemli bir parçasıdır. Tarihimiz, dinimiz ve kültürümüz binlerce yıldır yayılan hikâyelerle nesilden nesile aktarılmıştır. Dünya veya insan kültürü anlamaya çalışıldığında, onu açıklayacak öykülere bakılabilir. Hikâyelerin, çocuklara öğretilmek istenileni öğrenebilecekleri öngörülebilir, hikâyeler ile öğretilecekler arasında doğrusal ve anlamlı bir bağlam sağlanabilir (Creswell, 2007).

Storyline yaklaşımı, çocukların öğrenmesini kolaylaştırmak ve bilgilerin akılda kalıcılığını sağlamak amacıyla yaparak ve yaşayarak öğrenme ilkesi doğrultusunda önemlidir. Bu yöntem öğrenme sürecini bir hikâye ile başlatır. Zaman, mekân ve kişilik ilişkilerini güçlendirmek, ardından bir dizi konular halinde işlenmeyi içermektedir. Storyline yaklaşımı ile öğrenciler deneyimlerini kullanarak eski bilgilerine dayanarak yeni bilgiler edinir ve sorunlara çözüm üreterek sürece aktif olarak katılırlar. Böylece bu yöntem ile çocukların sorumluluk almaları desteklenir, anlama ve kavramalarını destekleyecek roller verilmektedir (Hofmann, 2007; Järvinen, 2003; MacBlain, 2007; McNaughton, 2007; Solstad, 2000; Wringley, 2007; Akt: Haktanır ve Tepetaş, 2013).

Storyline yaklaşımı uluslararası alanyazında “The Storyline Method — Storyline Approach” olarak bilinmekte; önce çalışılacak durumun belirlendiği, karakterlerin seçildiği, öğrenme sürecini detaylı bir zaman dilimine uygun olarak sıraya yerleştirildiği ve sorunların ardı sıra sunularak çözümlendiği disiplinler arası bir öğrenme durumudur (Bell, 2003; Bell ve Harkness, 2006; Creswell, 1997; Güney, 2003).

Storyline yaklaşımı, 1965 yılında İskoçya'da ilkokullarda yeni bir müfredat geliştirilmesi ve eğitim programının yeni yöntemler kullanılarak zenginleştirilmesi fikriyle ortaya çıkmıştır. Çocukların pasiflikten uzaklaştırılarak aktif role getirilerek öğrenme sürecinin odağı haline getirilmesi planlanmıştır. Programın yapısındaki değişiklikler nedeniyle disiplinler arası işbirliği önem kazanmaya başlamıştır (Güney, 2003). Masal ve hikâyeler çocuklar için ilgi çekicidir. Bu nedenle bunların eğitim amaçlı kullanımı benimsenmiştir (Tekin, 2001).

Steve Bell ve Sally Harkness tarafından geliştirilen bu öğretim yönteminde disiplinlerarası öğretim programı kullanılmaktadır. Öğrenme, öğrencilerin sosyal çevre ile ilgili olarak ihtiyaç duyduğu bir konuya ilişkin çeşitli konuların bir araya getirilmesiyle gerçekleştirilir. Öğrenciler keşifleri sayesinde önceki bilgilerine dayanarak yeni bilgiler kazanırlar (Yiğit, 2007; Yiğit ve Erdoğan, 2008). Bu amaçla öncelikle öykünün başlığı oluşturulmakta ve öykünün içeriği temayla ilişkilendirilmektedir. Bu bağlantıya göre öğretmen film senaryosu gibi bir metin oluşturmaktadır. Storyline sürecinde öğretmen tarafından oluşturulan metin, müfredat hedeflerini karşılayacak ve gerekli tüm bilgileri sağlayacak şekilde doğrusal bir şekilde yapılandırılmaktadır. Bu hat öykünün konusunu geliştirmenin sistematik bir yoludur. Oluşturulan bu hat, bir kitabın bölümleri gibi birbirini takip eden bir dizi ardışık bölümden oluşmaktadır (Bell ve Harkness, 2006).

Storyline yaklaşımı, öğretmenlerin ve öğrencilerin öğrenme için anlamlı ilişkiler kurmalarına olanak tanıyan bir çalışma, düşünme ve planlama yoludur. Konular derlendikten sonra müfredata bağlantı verilerek sunulmaktadır. Bu yaklaşıma "Storyline" denmesinin nedeni hikâye anlatıcılığının temel işlevlerinin birçoğunu kullanmasıdır (Harkness, 2007). Bağlam temelli öğrenmenin uygulandığı ve öğrenciyi merkeze almayı esas alan bu yaklaşım daha sonraları Almanya, Danimarka, Amerika, Rusya ve Norveç gibi birçok ülkede uygulanmıştır (Emo ve Wells, 2013). Konunun yapısı eğitimin teorik çerçevesini oluşturan somut bir bileşendir. Ancak öğrenciler için bilgiler daha küçük parçalara bölünebilir ve bu da bilginin anlamlı bir şekilde özümsemesine engel olabilir. Öğretmen eğitimi ve eğitim teorileri gibi ulusal müfredatlarda, müfredat içeriğinin ve öğrenme öğretme yöntemlerinin ilgi nedenini kaybetmeden sunulması daha uygun ve tutarlı hale gelmektedir (Letschert, 2006).

Storyline yaklaşımında öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde düşünceleri gereklidir. Planlamanın sonunda öğrencilere yöneltilen "Ne öğrendiğini düşünüyorsun?", "Eğlenceli olan neydi?", "Hoşunuza gitmeyen bir şey var mıydı?", "Başka bir sınıf bu konuyu ele alırsa bir şey değiştirilmeli mi?" gibi sorular, öğrencilerin ne öğrendikleri hakkında düşüncelerini sağlamaktadır (Harkness, 2007). Bu yaklaşım keşfederek öğrenmeyi hedeflediğinden Bruner'in buluş yoluyla öğrenme kuramına, işbirliği yoluyla öğrenmeyi vurguladığından Vygotsky'nin sosyokültürel gelişim teorisine dayanmaktadır. Aynı zamanda Storyline yaklaşımı uygulanırken birçok öğrenme stratejileri ve çoklu yöntemlerin kullanılmasına odaklanan Gardner'ın çoklu zekâ teorisine uygun öğrenme ortamının olduğu görülmektedir (Nuttall, 2016).

Sosyal bilgiler öğretiminin hedefleri ve öğrenme-öğretme sürecine ilişkin ilkeler dikkate alındığında, Storyline yaklaşımının sosyal bilgiler dersinde etkin bir biçimde uygulanabileceği düşünülmektedir. Yurt içi alan yazın taramalarında Storyline Yaklaşımı ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalarda ise genellikle akademik başarının (Bacak, 2008; Coşkun, 2013;

Fırat, 2019; Güney, 2019; Özden, 2012; Sarı, 2019; Sertsöz, 2017; Tepetaş, 2011; Yaşar, 2022; Yıldırım, 2018; Yiğit, 2007) ölçülmesini amaçlamıştır. Storyline yaklaşımı ile ilgili ilkökul düzeyinde dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde (Güney, 2019 ve Şekerci, 2018) ve öğrenci görüşlerinin (Ayaz, 2021; Doğrayıcı, 2023; Güney, 2003; Karakaş, 2021; Türkmen, 2021; Yıldırım, 2018) araştırılması konusunda çalışmalar yapılmıştır. Hem öğretmen hem de öğrenci görüşlerinin araştırıldığı (Şekerci, 2018) yalnız bir çalışma görülmüştür. Bu gereksinim ile hazırlanan bu araştırma alanyazına katkı sağlayacaktır.

## YÖNTEM

### Araştırmanın Modeli

İlkokul 4. sınıf öğrencilerine sosyal bilgiler kapsamında yapılacak olan Storyline yaklaşımı çalışmalarının öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde ele alınmasının amaçlandığı bu araştırma nitel paradigma anlayışına göre gerçekleştirilecektir. Nitel araştırma; olay, durum ve anlatıları kelimelerle tanımlayan bir yöntemdir (Wiersma ve Jurs, 2005). Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) modeli kullanılmıştır. Olgubilimsel çalışmalar, katılımcılar tarafından tanımlanan bir olguya yönelik araştırmacının insan deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla uyguladığı sorgulama stratejisidir (Creswell, 2007). Araştırmada, ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin ve sınıf öğretmenin Storyline yaklaşımı olgularını nasıl algıladığı ve katılımcıların gerçek deneyimleri ile derinlemesine anlamaya çalışıldığından dolayı olgubilim (fenomenoloji) deseni benimsenmiştir.

### Veri Toplama Araçları

Nitel araştırmalarda bireylerin farklı konularla ilgili fikirleri derinlemesine araştırılır ve bireylerin iç dünyalarında biçimlendirdiği şahsi görüşleri üzerine odaklanılır (Bell, 2010). Araştırmada Storyline yaklaşımına dayalı etkinliklere ilişkin derinlemesine bilgi sahibi olmak için kişisel bilgi formu, araştırmacı ve öğrenci günlükleri, öğretmen ile odak grup görüşme formları ve yapılan veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

Öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek için “Kişisel Bilgiler Formu” kullanılmıştır. Bu formda öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, kardeş sayısı, kitap okuma alışkanlıkları, ailenin ekonomik durumu, ailenin eğitim seviyesi ve mesleğini belirlemek amacıyla dokuz soru hazırlanmıştır. Storyline yaklaşımı etkinliklerinin uygulanması sürecinde sınıftaki gözlemler “Yapılandırılmamış ve Katılımcı Olmayan Gözlem Tekniği” ile yapılmıştır. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin Storyline yaklaşımı etkinlikleriyle ilgili görüşlerini almak için öğrencilerden günlük toplanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan “Öğrenci Günlük Değerlendirme Formu” ile öğrencilerin fikirleri alınmıştır. Araştırmada Storyline etkinlikleri ile ilgili etkinliklerin uygulanması sonrasında öğretmenin görüşlerini almak için araştırmacı tarafından hazırlanan “Öğretmen Görüşme Soruları Formu” isimli yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan

formlar alanında uzman kişilerin görüşleri alınarak son haline getirilmiş ve uygulanmıştır. Uygulama sonrasında bir grup öğrencinin uygulama ile ilgili görüşlerini almak için odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesi için öğrenciler belirlenirken derslere aktif katılan, Storyline yaklaşımı ile yapılan etkinliklerde çalışmalarına özen gösteren ve derslere devamsızlık yapmayan yedi öğrenci seçilmiştir. Odak grup görüşmesi 65 dakika sürmüştür. Sosyal bilgiler dersinde Storyline yaklaşımının kullanımına yönelik araştırmacı tarafından çeşitli etkinlikler hazırlanmıştır. Araştırma boyunca ele alınan ilkokul 4. Sınıf sosyal bilgiler dersi “Üretimden Tüketime” ünitesinin kazanımlarına uygun olarak ders kitapları, uygulamalar ve değerlendirmeye ilişkin ölçütler dikkate alınarak araştırmacı tarafından etkinlikler oluşturulmuştur.

### **Çalışma Grubu**

Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Karaman ili Merkez ilçesindeki bir devlet okulunda öğrenim gören 23 dördüncü sınıf öğrencisi ve bir dördüncü sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada uygun örnekleme tekniği tercih edilmiştir. Bu çalışmada, en uygun çalışma grubunu oluşturmak amacıyla; sınıf öğretmeninin ve velilerin istekli olması, okul yönetiminin de çalışmaya destek sağlaması gibi sebepler göz önünde bulundurulmuştur.

### **Veri Toplama Süreci**

Araştırmanın verileri 2023-2024 eğitim öğretim yılının bahar döneminde yedi haftalık süre içerisinde toplanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce alanyazın taraması yapılarak 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı incelenmiş ve henüz işlenmemiş olan “Üretimden Tüketime” öğrenme alanı tespit edilmiştir. Storyline yaklaşımına dayalı etkinlikler “Üretimden Tüketime” ünitesinin beş kazanımı kapsamında hazırlanmıştır. Öyküye uygun olarak veri toplama araçları hazırlanmış ve öykü ile veri toplama araçları uzman görüşüne sunulmuştur.

Araştırma sürecinde gerçekleştirilecek etkinlikler için 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı doğrultusunda araştırmacı tarafından ders planları, etkinlikler ve etkinlik kâğıtları hazırlanmıştır. Storyline yaklaşımı ile çalışılacak etkinliklerin de belirlenmesinin ardından gerekli materyaller hazırlanmıştır. Uygulamalar süresince öğrenci etkinlik kâğıtları, öğrenci günlükleri, ses kayıtları, gözlem formları, görüşme formu ve odak grup görüşme formu araştırmacı tarafından veri olarak toplanmıştır. Toplam yedi hafta ve 21 ders saati olarak planlanan Storyline yaklaşımına dayalı etkinliklerin ilk haftasında karakterler ve mekân oluşturulmuş, son haftasında da kutlama ve sergi yapılmıştır.

### **Verilerin Analizi**

Yapılan araştırma sonucu elde edilen veriler çözümlenirken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Sosyal bilimler alanında kullanılan ve nitel araştırmalarda sıklıkla yararlanılan içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik,

yenelenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). Veriler araştırmanın problem cümlesi ile değerlendirilerek kodları genel düzeyde açıklayıp, birbirleri ile ilişkili kodları belirli kategoriler altında toplayıp temalar oluşturulmuştur. Ardından yapılan analizler birlikte değerlendirilmiştir.

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik; inandırıcılık, aktarılabilirlik (transfer edilebilirlik), tutarlık ve teyit edilebilirlik ölçütlerine dayanmaktadır (Erlandson, Harris, Skipper ve Allen, 1993; akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada inandırıcılığı sağlamak için araştırmacı, gerekli izinleri aldıktan sonra gözlemi araştırmacı günlüğü ve gözlem notları ile kayıt etmiştir. Aktarılabilirlik ölçütünü sağlamak amacıyla ayrıntılı bir şekilde betimleme yapılarak araştırma raporlaştırılmıştır. Araştırmanın tutarlığı için veri toplama araçlarının oluşturulması, verilerin toplanması ve analiz aşamalarında araştırmacı iki alan uzmanının görüşünü almıştır. Teyit edilebilirliği sağlamak amacıyla alan uzmanı araştırmada ulaşılan sonuçları, yorum ve önerileri ham verilerle karşılaştırarak teyit edilip edilmediğine ilişkin değerlendirme yapmıştır.

## BULGULAR

### Öğrencilerle Storyline Yaklaşımı Etkinliklerine Yönelik Haftalık Bulgular

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik 1. hafta bulgularında öğrencilerin Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersini farklı buldukları için öyküyü dikkatle dinledikleri gözlenmiştir. Öğrenciler tarafından sınıf öğretmenine bu dersin neden bu şekilde işlendiğini soruları sorulmuştur. Öğrencilerin grup çalışmaları etkinliklerinde orijinal bir ürün çıkarabilmek için heyecanla çalıştıkları görülmüştür. Öykü öğrencilerin dikkatini çektiğinden derse katılım sağlanmış, öğrenciler derse katılmak için farklı düşünmeye çalışmış ve birbirlerinin verdikleri cevapları takdirle karşıladıkları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin eğlendikleri, mutlu ve heyecanlı oldukları, birbirleriyle yardımlaştıkları ve bundan hoşlandıkları bulgularına rastlanmıştır.

Sınıf öğretmenin etkinliğin ilk haftası olduğundan öyküyü okurken ve etkinlikler sırasında heyecanlandığı gözlenmiştir. Öğretmen öğrencileri ile önceden bu tür bir çalışma yapmadıklarını ve bundan dolayı öğrencilerin çok eğlendiklerini belirtmiştir.

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik 2. hafta bulgularına göre öğrencilerin derse katılmaya istekli oldukları gözlenmiştir. Öğrenciler ders başlamadan önce Sosyal Bilgiler dersine ne zaman başlayacaklarını sorduklarından derse yönelik heyecan duydukları ve dersi beğendikleri bulgularına rastlanmıştır. Öğrencilerde ikinci hafta daha aktif, daha girişken ve fikir sunmak için istekli oldukları görülmeye başlanmıştır. Storyline yaklaşımındaki öğrencilerin ön bilgileri dikkate alınarak etkinliklerin tasarlanması ilkesinden hareketle anahtar sorular hazırlanmış, öğrencilerin anahtar soruları ipuçları ile

zorlanmadan cevap vermeleri sağlanmıştır.

Sınıf öğretmenin anahtar soruları cevaplayan öğrencilere sözlü olarak pekiştireç vererek öğrencilerin cesaretle derse katılmalarını sağladığı gözlenmiştir. Öğretmen kullandığı yöntem ve tekniklerle öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini desteklediğini fakat Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersindeki öykü örgüsünün öğrencilerin problem çözmelerini daha da kolaylaştırdığını belirtmiştir. Böylelikle derste etkinlik sayısının artarak öğrenciler için daha eğlenceli bir ortam oluştuğunu ifade etmiştir.

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik 3. hafta bulgularında öğrencilerin düşünmeye yöneldikleri, farklı cevaplar vererek derse katıldıkları ve cevaplarının doğruluğuyla mutlu oldukları gözlenmiştir. Öğrencilerin bu durumdan dolayı kendilerine güvendikleri ve dersten hoşlandıkları bulgularına rastlanmıştır. Storyline yaklaşımında öyküdeki her bölümün birbiriyle ilişkili olması ve etkinliklerin buna göre tasarlanması öğrencilerin dikkatini arttırmıştır. Storyline yaklaşımının takdir ilkesi gereği öğrencilerin hem eğlendikleri, hem derse katılmaya istekli oldukları hem de merak duygularının sürekli canlı olduğu bulgularına rastlanılmıştır. Çocukların öyküde devam eden olayla ilgili tahminlerde bulundukları gözlenmiştir. Öğrencilerin giderek öyküye dâhil oldukları, daha girişken oldukları, Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersini çok sevdikleri ve bu derste heyecanlandıkları görülmüştür.

Sınıf öğretmeni Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde öykü akışı ile öğrencilerin önceki derste bilgilerinin hatırlamasının daha kolay olduğunu ve anahtar sorular ile yapılan etkinliklerin derste öğrenilen bilgileri daha kalıcı hale getirdiğini belirtmiştir. Derste öğretmenin öykü örgüsünün dışına çıkmadan sınıftaki duruma göre etkinliklerde çeşitli kararlar alabildiği ve bu kararlar doğrultusunda etkinliklerin yapılmasının sağladığı bulgularına rastlanmıştır.

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik 4. hafta bulgularına göre öğrencilerin yeni bir karakter yarattıkları için heyecanlandıkları ve öyküde yeni arkadaş edinme hissinden dolayı sevindiklerine rastlanmıştır. Öğrenciler bu şekilde işlenen sosyal bilgiler dersini mükemmel bulduklarını dile getirmişlerdir. Dolayısıyla öğrencilerin dersi daha kolay anladıkları ve etkinlik tasarlama da daha kolay seçim yapabildikleri bulgularına rastlanmıştır. Öğrenciler etkinlikler esnasında yardımlaşma ve paylaşmaya önem verdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yardımlaşma ve paylaşma ile mutlu oldukları ve etkinlikleri eğlenerek yaptıkları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerle yapılan gezi etkinliğinde disiplinler arası ilişki kurularak matematik dersinde işlenen konunun sosyal bilgiler dersinde de kullanıldığı bulgusuna rastlanmıştır. Öğrencilerin yaratıcı sorular sorduğu ve öğrendiklerini günlük hayat ile ilişkilendirildiği görülmüştür. Sınıf öğretmeni Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersindeki öykü ile öğrencilerin hayal dünyalarının geliştiği, çok yönlü öğrenme sağlandığı ve öğrenme ortamının aktif hale gelerek öğrenmenin daha kalıcı hale geldiğini belirtmiştir. Öğretmenin sınıf ortamında mutlu olduğu ve

öğrencilerin öğrenmeleri ile daha aktif hale geldiği görülmüştür.

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik 5. hafta bulgularında öğrencilerin verdikleri cevaplardan konu ile bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Storyline yaklaşımı öğrencilerin bilgileri kavrayabilmeleri ve öğrenmelerine katkı sağlamıştır. Öğrencilerin bu hafta da derse aktif katıldıkları görülmüştür. Öğrencilerin farklı cevaplar vermek için düşünmeye çalıştıkları ve derse katılmaya istekli oldukları gözlenmiştir. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde hangi etkinliği yapacaklarını merak ettiklerinden dolayı derse yönelik heyecan duydukları ve dersten hoşlandıkları bulgularına rastlanmıştır. Storyline yaklaşımının sahiplik ilkesi gereği öğrencilerin ön bilgileri dikkate alınarak öğrencilerin fikirlerine saygı duyulduğu ve öğretmenin öğrencilerin cevaplarını bu doğrultuda aldığı gözlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin çalışmalarının tamamlanmasından sonra kendileriyle gurur duydukları görülmüştür. Öğrenciler böylece hem süreci hem de öyküyü sahiplenmiştir. Öğrencilerin cevaplarını yaşantılarından yararlanarak beyin fırtınası yoluyla paylaştıkları ve birbirlerinin fikirlerinden olumlu yönde etkilendikleri görülmüştür.

Öykü örgüsünden sıkılan öğrenciler gözlem esnasında fark edilmiştir. Öğrencilerin öyküyü dinlerken sıkıldıkları fakat etkinlik esnasında eğlendikleri ve mutlu oldukları gözlenmiştir. Sınıftaki öğrencilerin çoğu öykü ve anahtar soru ile yapılan etkinliklerden zevk alırken, bazı öğrencilerin sıkılmalarının nedeninin öğrencilerin derse ilgi duymaması ve öyküyü uzun buldukları söylenebilir.

Sınıf öğretmeni Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde “Okulda Bahar Şenliği” adlı öykü ile bazı öğrencilerin zaman zaman sıkıldığı fakat işlenmiş olan önceki dersler ve etkinlikler arasında fark oluştuğunu belirtmiştir. Storyline yaklaşımının öğrencilerin keyifle öğrenmelerini sağladığı, etkinliklerle öğrencileri pasif halden aktif hale dönüştürdüğünü öğretmen ifade etmiştir.

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik 6. hafta bulgularına göre öğrencilerin altıncı hafta itibarıyla derste yine aktif oldukları ve fikirlerini çekinmeden paylaştıkları ve konu ile ilgili tartışma ortamına dâhil oldukları bulgularına rastlanmıştır. Öğrencilerin anahtar soruları cevaplarken ön bilgilerinden ve derste öğrendiklerinden yararlandıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin fikirlerini açıkça belirtmek için kendilerine güvendikleri ve dersi sevdikleri bulgularına rastlanmıştır.

Sınıf öğretmeni daha önce sınıfı ile bu şekilde bir çalışma yapmadığını ve öğrencilerin çalışmalarının beğenilmesinden dolayı çok sevindikleri ifade etmiştir. Storyline yaklaşımı ile çalışılacak öykünün makul uzunlukta olması gerektiği ve öğrenciler ile belirlenmesinin daha uygun olacağı öğretmen tarafından belirtilmiştir. Ayrıca öykünün anahtar soru ile başlayan etkinliklerinin hem öğretmen hem de öğrenciler açısından eğlenceli olduğu görülmüştür.

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik 7. hafta bulgularında öğrenciler ile partide

yapılacak hazırlıklar planlanmıştır. Okul idaresi ile görüşülerek bir sınıf belirlenmiş, öğrencilerin yaptığı tüm çalışmalar sergilenmek üzere hazırlanmıştır. Sergiye ziyarete gelenlerin her çalışmayı incelemesi, yapılan çalışmalar ile ilgili sorular sorması ve çalışmalar ile ilgili övgüde bulunmaları çalışmalara verdikleri değeri göstermektedir. Öğrencilerde çalışmalarını daha çok ziyaretçi ile paylaştıkları için mutlu olma, heyecanlanma, kendine güvenme ve değerlilik bulgularına rastlanmıştır. Bu açıdan öğrencilerin beğeni almaları, takdir ve tebrik edilmeleri duyuşsal olarak derslere bakış açısına olumlu katkıda bulunduğu söylenebilir. Storyline yaklaşımı ile ortaya konulan çalışmaların sergilenmesi öğrencilerin derse olan beğenilerini, motivasyonlarını ve ilgilerini arttırdığı görülmüştür.

Sınıf öğretmeni de serginin ziyaretçiler tarafından beğenilmesinden dolayı öğrencilerini tebrik etmiş ve gurur duymuştur. Yaptıkları çalışmaların takdir edilmesinden dolayı mutluluk duymuştur. Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin ünitenin kazanımlarını keyif alarak öğrendiklerini belirtmiştir. Öğretmen Storyline yaklaşımının uygulamasının kolay olduğunu ve tüm derslerde uygulanabileceğini ifade etmiştir. Bu yaklaşımı kullanabilmek için öykü örgüsünün kazanım ile bütünleştirilmesinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Sınıf öğretmeni, öykü akışının her kazanıma uygun olarak hazırlanmasını, öykü kahramanlarının öğrencinin çevresinden seçilmesini, öğrencinin öykü kahramanı olabileceğini, olay ve çevreninde öğrenciye aşina olacak şekilde seçilmesini önermiştir. Öğretmenin bu önerileri sıkılan öğrencilerin derse adapte olması için önerdiği söylenebilir. Bunlara rağmen öğretmen Storyline yaklaşımını her yönden beğendiğini ifade etmiştir.

### Öğrencilerin Storyline Yaklaşımı Uygulamalarına İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

Sosyal bilgiler dersinde Storyline yaklaşımına dayalı yürütülen uygulamalar yedi hafta sürmüştür. Yedi haftalık uygulama sürecinde öğrencilerden 115 günlük alınarak incelenmiştir. Uygulama sürecinde öğrencilerden alınan günlükler, yapılan uygulanmanın yorumlanması açısından, temalar ve frekans düzeyleri ile birlikte aşağıdaki Tablo 3'te gösterilmiştir.

**Tablo 3.** Öğrenci günlükleri tema tablosu

| Temalar               | Frekans(f) | Yüzdelik Dilim |
|-----------------------|------------|----------------|
| Eğlenceli             | 90         | %33            |
| Güzel                 | 55         | %20            |
| Mutlu Olma            | 35         | %13            |
| Farklı                | 16         | %6             |
| Beğeni ve Hoşlanma    | 16         | %6             |
| Dersi Sevme           | 12         | %4             |
| Kolay                 | 11         | %4             |
| Yardımlaşma           | 9          | %3             |
| Yeni Arkadaşlık Kurma | 8          | %3             |
| Heyecanlanma          | 8          | %3             |
| Mükemmel              | 6          | %2             |
| Akılda Kalıcı         | 5          | %2             |
| Kendine Güvenme       | 3          | %1             |
| TOPLAM                | 274        | %100           |

Tablo 3’de gösterildiği gibi öğrencilerin günlükleri temalara göre incelendiğinde; öğrencilerin sundukları ifadelerden 13 temanın oluşturulduğu görülmektedir. Tabloya göre, bazı temaların frekans sayıları daha yoğunken bazı temaların frekans sayısının daha az olduğu görülmektedir. Tabloya göre öğrencilerin yüzdesinin büyük çoğunluğu, Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde eğlendiklerini, etkinliklerin güzel olduğunu ve mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre öğrencilerin yüzdesinin daha az kısmı Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde etkinliklerin mükemmel ve akılda kalıcı olduğunu, kendilerine güvendiklerini dile getirmişlerdir.

### **Öğrencilerin Storyline Yaklaşımı Uygulamalarında Öğrencilerin Odak Grup Görüşlerine Yönelik Bulgular**

Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersindeki etkinliklere yönelik odak grup öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur. Yedi öğrenci ile yapılan odak grup görüşmesinde toplam sekiz soru sorulmuştur. Öğrencilerin, Storyline yaklaşımı terimini anlamalarında zorlanabilecekleri düşünülerek, sorularda beraber dinlediğimiz sosyal bilgiler dersi olarak ifade edilmiştir.

Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinin önceki işlenen sosyal bilgiler derslerine göre birçok bilgi öğrenme, el becerisi kullanma, daha eğlenceli olma, akıllı tahta kullanma, etkinlik yapma, akılda kalma ve takım arkadaşlarıyla çalışma kategorileri ile farklılıkları olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler ifadelerinde önceden dersin kitaptan konularla işlendiğini, öğrendiklerinin akılda kaldığını, eskisi gibi yazı yazma yerine grup çalışmaları yaparak el becerisinin gerekliliğinin Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde farklılık yarattığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin verdiği cevaplara ilişkin örnekler şunlardır:

*“Eskiden işlediğimiz derste bir konudan bir konuya geçiyorduk. Ama sizinle işlediğimiz derste bir öyküden bir sürü bilgi öğrendik.” (Ö1)*

*“Daha çok el becerisi isteyen bir ders işledik. Eskiye göre daha çok bilgi öğreniyoruz. Takım arkadaşlarımızla iyi çalışmamız gerekiyordu.” (Ö2)*

Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde en çok stant yapmak, kaşıktan bebek yapmak, park resmi çizmek, akroştif yazmak, Mert abiyi çizmek, boyama yapmak ve Mert abinin teknolojik aletlerini çizmek öğrencilerin hoşuna gitmiştir. Öğrenciler ifadelerinde hayal ederek resim çizmenin, kendi karakterlerini tasarlamının, geri dönüşüm malzemelerinden stant yapmanın, Mert abiyi çizmek ve teknolojik aletler yapmanın çocukların en çok eğlendikleri ve keyif aldıkları etkinlikler olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerden biri şu cevabı vermiştir:

*“Ben en çok stant yapmayı sevdim. Sonra kaşıktan bebek yaptık. Akroştif çalışmalarımız da çok eğlenceliydi benim için. Harfleri bulup kelimeleri bulmaya çalışmamız çok düşündürdü*

*beni.” (Ö6)*

Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde en çok kukla bebeğin saçını ve kıyafetini yapma, stant yapma, park çizme, akrostiş yapma ve hikâye yazma etkinliklerinde öğrencilerin zorlandığı görülmüştür. Öğrenciler görüşlerinde Doğa, ailesi ve şenliğe katılan misafirlerin kuklaları ile stant yaparken zorlandıklarını, oyun parkını hayal ederken düşünme ile vakit kaybettiklerini güçlük çektikleri etkinlikler olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşme sorusuna verdiği cevaplar şunlardır:

*“O kukla bebeğin saçını yapıştırırken ve üstüne kıyafet ayarlarken zorlandım. Başka zorlandığım etkinlik olmadı.” (Ö5)*

*“İlk başta stantta zorlardım. Çünkü standın ilk önce katlama yerini anlamadım. Sonradan anlamaya başladım ama ilk başta çok zor geldi. Bir de parkı çizmek zordu.” (Ö2)*

Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde yapılan etkinlikleri matematik, Türkçe, fen bilimleri ile beden eğitimi ve oyun derslerinde kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerinde kuklaların ve oyun parkının problemlerde kullanılabileceği, Mert’in teknolojik aletlerinin fen bilimleri dersinde kullanılabileceği hatta bu aletlerin bir proje ile yapılabileceğinin daha iyi ve daha eğlenceli olacağını ifade etmişlerdir.

Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersi gibi matematik, fen bilimleri, Türkçe, görsel sanatlar, beden eğitimi ve İngilizce derslerini de öykü ile işlemek istediklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersindeki gibi matematik dersinde bir karakter seçilerek ve problemler yoluyla dersin daha zevkli olacağını, İngilizce dersinde bilinen kelimeler ile oluşturulmuş öykü kullanılabileceği ve fen bilimleri dersinde ise elektronik bir aletin hikâye ile öğretilabileceğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin tamamı diğer derslerin de Storyline yaklaşımı ile işlenmesi gerektiğini düşünmüş olup, en çok matematik dersinin Storyline yaklaşımıyla işlenmesini uygun görmüşlerdir. Öğrencilerin bu görüşme sorusuna verdiği cevaplar şunlardır:

*“Matematikte mesela problemlerle hikâye çıkarılabilir. Onu daha anlayarak ve görerek daha eğlence olurdu. Matematiğe biraz zevk katardı.” (Ö4)*

*“İngilizce dersinde kelimeleri kavrayabilmek için İngilizce bir hikâye olur mesela. Ama bildiğimiz kelimelerle olur.” (Ö6)*

Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde daha farklı olarak Doğa ile ilgili oyunlar, kuklaları konuşturma, öyküyü canlandırma, resim çizerken müzik dinleme, Doğa ve ailesi ile yeni öyküler yazma, oyun parkının maketini yapma, gelecekteki teknolojik aletlerin maketini yapma ve Doğa’nın evinin maketini yapma etkinliklerinin olmasını istediklerini dile getirmişlerdir. Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde farklı olarak kuklaları konuşturarak yeni hikâyeler

yazmak istediklerini, öyküde tasarlanan karakterlerin ve çizgi film karakterlerinin dramasını yapmak istediklerini, Doğa ile ilgili yeni bir hikâye yazmak istediklerini, Doğa ile oyunlar oynamak istediklerini ve gelecekteki teknolojik aletlerin maketini yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin yapacakları etkinliklerde Doğa ve ailesinin bulunmasını istemesi, öykü karakterlerinin öğrenciler tarafından içselleştğini göstermektedir.

Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde mutluluk, eğlence, paylaşma, yardımlaşma, hoşgörülü olma, kızgınlık, şaşırma ve sorumluluk kazanma duygularını hissettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler görüşlerinde Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde çok eğlendiklerini, mutlu olduklarını, grup çalışmaları ile paylaşmayı ve yardımlaşmayı öğrendiklerini, etkinliklerde yaşanan sorunlardan dolayı kızgın olduklarını, gezi, video ve bazı etkinliklere şaşırdıklarını, sosyalleştiklerini ve bilinçli bireyler olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmacı öğrencilerin etkinlik sırasında yeni ürünler çıkardığı zaman, ortaya çıkan ürünü çok beğendikleri için şaşırdıklarını fark etmiştir. Öğrencilerin paylaşma ve yardımlaşmayı öğrenerek arkadaşlık bağlarının güçlenmesi Storyline yaklaşımının sosyalleşmeye katkıda bulunduğunu göstermektedir. Bir öğrenci şu şekilde cevap vermiştir:

*“Arkadaşlarımıza yardımlaşmayı, paylaşmayı onlarla nasıl vakit geçireceğimizi daha çok öğrendik. Yani çok eğlendik. Mesela etkinliklerden sonra daha çok sosyalleştik. Arkadaşlarımız daha iyi tanıdık. Çevreye çıktığımızda daha çok bilinçli olduk.” (Ö7)*

Öğrenciler ifadelerinde Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde en çok akıllarında kalan etkinliklerin kukla bebekler, Mert ve teknolojik aletleri, stantlar, münazara, geri dönüşüm tesisi gezisi, oyun parkı, istek ile ihtiyaç panosu, akrostiş ve Doğa'nın öyküsü olduğunu belirtmişlerdir. Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde en çok hayallerindeki park, kaşık bebek yapımı, hazırladıkları istek ve ihtiyaç panoları, Mert abi ve teknolojik aletleri, hazırladıkları stantlar, geri dönüşüm tesisi gezisi, akrostiş yazımı ve münazara etkinliklerinin akıllarında kaldığını dile getirmişlerdir. Araştırmacı gözlemlerinde münazara etkinliğinde öğrencilerin kendilerini daha özel hissettiklerini ve iki grubunda iyi savunma yapmasından dolayı mutlu olduklarını fark etmiştir. Storyline yaklaşımında etkinliklerin iyi bir şekilde organize edilmesinin öğrencilerde aidiyet ve kendini eşsiz hissetme duyguları kazandırdığını göstermektedir.

## TARTIŞMA

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi kapsamında yapılan Storyline yaklaşımı çalışmalarının öğrenci ve öğretmen görüşleri çerçevesinde incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

### **Öğrencilerle Storyline Yaklaşımı Etkinliklerine Yönelik Sonuçlar**

Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinde öğrenciler etkinlikleri tamamlamış, amaçlanan tüm kazanımlar ve ders planları uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinin “Üretimden Tüketime” ünitesinde Storyline yaklaşımı etkinliklerinin uygulanabilir olduğunu göstermiştir. Öğrenciler Storyline yaklaşımı ile yapılan etkinliklerin hepsine istekli bir şekilde katılmış, sınıf öğretmenini ve öğrencilerde olumlu sonuçlara rastlanılmıştır. Bu sonuç Türkmen (2021), Güney (2019), Tozduman Yaralı (2019), Şekerci (2018) ve Toy (2015) tarafından yapılan çalışmalar ile benzerlik göstermektedir. Türkmen’in (2021) çalışmasında hayat bilgisi dersinde Storyline yaklaşımının öğrenci tutumlarına olumlu katkı sağladığı ve öğrencilerin Storyline yaklaşımıyla ilgili olumlu duygu ve düşüncelere sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Güney’in (2019) çalışmasında Öykü Temelli Öğrenme Yaklaşımının kullanıldığı gruptaki öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Tozduman Yaralı’nın (2019) çalışmasında öyküleştirme yöntemiyle işlenen eğitim programı uygulamasının etkisinin olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Şekerci’nin (2018) çalışmasında sınıf öğretmenini ve öğrencilerin Storyline yaklaşımına dayalı öğretim sürecine dair görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Toy’un (2015) çalışmasında Storyline yöntemi ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre Storyline yaklaşımına dayalı etkinliklerin öğrencilerde ve öğretmenlerde olumlu etkiler yarattığı, dolayısıyla sınıf yönetiminin de rahat şekilde sağlanmasına katkı sağlamıştır.

Sınıf içi etkileşimi arttıran Storyline yaklaşımının öğrencileri farklı düşünmeye zorladığı ve öğrencilerin yeni fikirler üreterek derse katılım sağladığı sonucu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin ve sınıf öğretmeninin Storyline yaklaşımı ile işlenen sosyal bilgiler dersinin farklı ünitelerinde ve başka derslerde kullanılmasına olumlu baktıkları belirlenmiştir. Araştırmanın bu sonucu Solstad’ın (2006) araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Solstad’ın (2006) araştırma sonucunda öğretmen adayları ve öğretmen eğitimcileri Storyline yaklaşımını farklı ve zorlayıcı bulmuş, öğretim sürecinde yeni bir düşünme biçimi öğrendiklerini ifade etmiş ve uygulanması için zamana ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir.

### **Öğrencilerin Storyline Yaklaşımı Uygulamalarına Dayalı Görüşlerine Yönelik Sonuçlar**

Öğrenci günlüklerinin incelenmesi sonucunda öğrencilerin Storyline yaklaşımına dayalı etkinliklerle işlenen sosyal bilgiler dersini eğlenceli ve güzel buldukları, mutlu oldukları ve dersi farklı bulduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç Şekerci (2018), Yıldırım (2018), Ayaz (2021) ve Türkmen’in (2021) yaptığı araştırmalar ile benzerlik göstermektedir. Şekerci’nin (2018) araştırmasında öğrencilerin Storyline yaklaşımına dayalı etkinliklerle işlenen sosyal bilgiler dersini eğlenceli ve güzel bulduklarını, etkinlikleri yaparken zevk aldıklarını ve etkinlikleri sevdiklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin Storyline yaklaşımı etkinliklerinde eğlendikleri, mutlu oldukları ve zevk aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yıldırım (2018)

araştırmasında öyküleştirme yöntemi uygulanan grupla yapılan görüşmede öğrencilerin öğretimi eğlenceli ve faydalı bulduğu, öğretim sürecinin stresten uzak olduğu ve öğrencilerin istekli olduğu bir ortam sağladığını ifade etmiştir. Ayaz'ın (2021) çalışmasına göre Storyline yaklaşımı uygulamasının öğrenciler için eğlenceli olduğunu ve öğrencilerde işbirliğini geliştirdiğini ifade etmiştir. Türkmen'e (2021) göre öğrenci temaları mutluluk, eğlenme, etkinlikleri sevme, seçim yapabilme, yeni deneyimler ve yeni fikirlere açıklık kategorilerinde toplanmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Storyline yaklaşımı etkinliklerinin öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağladığı, derslerde zor olan konuların öğretiminde öğrenme sürecinin eğlenceli ve farklı olmasını, dolayısıyla daha faydalı bir ortam oluşturmasını sağlayabileceği söylenebilir.

Yapılan araştırmada temalar kapsamında öğrencilerin arasında yardımlaşma ve paylaşmanın arttığı gözlenmiştir. Bu sonuç Güney (2003) tarafından yapılan çalışma ile örtüşmektedir. İlgili araştırmada süreç içerisinde yaptığı çalışmaların, öğrencilerin birbirleriyle olumlu tutumlar geliştirmelerini sağladığını ve sınıf içerisindeki yardımlaşmanın artmasına katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Bu bakımdan sınıf içi öğrenci ilişkilerini geliştirebilmek için Storyline yaklaşımının uygulanabilir olduğu sonucuna ulaşılabilir.

#### **Öğrencilerin Storyline Yaklaşımı Uygulamalarında Odak Grup Görüşlerine Yönelik Sonuçlar**

Araştırmadan elde edilen verilere göre öğrencilerin Storyline yaklaşımı etkinliklerine yoğun ilgi duydukları, etkinliklerden zevk aldıkları, yeteneklerini geliştirerek kendilerine güvendikleri ve derse yüksek ölçüde motive oldukları sonucu görülmüştür. Bu sonuçlar Orehağ (2017), Ahlquist (2014), Mitchell-Barrett (2010) ve Rhonda'nın (2010) çalışmaları ile örtüşmektedir. Orehağ'ın (2017) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre öğrencilerin İngilizce dersine motive olduğu, dil kullanımında bir artış yaşandığı ve Storyline yaklaşımı ile öğretmenlerin ders içinde karşılaştıkları sıkıntıların azaldığı görülmüştür. Ahlquist'in (2014) çalışmasının sonuçlarında Storyline yaklaşımının öğrencilerin İngilizce öğrenmelerine yüksek motivasyon sağladığı görülmüştür. Mitchell-Barrett'in (2010) araştırmasının sonuçlarına göre Storyline yaklaşımı öğrencilerin öğrenme sürecine ilgi duymalarını ve süreçten keyif almalarını sağladığı görülmüştür. Rhonda (2010) yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre Storyline yaklaşımı ile öğrencilerin içsel motivasyonunda artış olduğu, derse ilgilerinde olumlu gelişme görüldüğü, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştiğini görmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda Storyline yaklaşımının öğrencilerin derslere motivasyonunu yükselttiği, konuların öğrenilmesine katkı sağladığı, öğretmenlerin sıkıntılarını azalttığı ve öğrencilerin derse ilgilerini arttırarak yeteneklerini geliştirdiği söylenebilir.

Öğrencilerle Storyline yaklaşımı etkinliklerine yönelik sonuçlara göre Storyline yaklaşımının sosyal bilgiler dersinde olumlu sonuçlarının olduğu ve öğrencilerin yaklaşıma olumlu baktıkları görülmüştür. Storyline yaklaşımı uygulamalarına dayalı öğrenci görüşlerine göre öğrencilerin eğlendikleri, mutlu oldukları ve dersi farklı gördüklerinden dolayı daha verimli bir eğitim öğretim ortamı oluştuğu görülmüştür. Ayrıca öğrenciler arasındaki yardımlaşma ve paylaşma ile öğrencilerin aralarındaki ilişkinin

geliştiği gözlenmiştir. Araştırma süresi boyunca öğrencilerin zaman geçtikçe derslere daha aktif katıldıkları ve düşüncelerini paylaşmaktan çekinmedikleri gözlenmiştir. Hem sınıf öğretmenin hem de öğrencilerin Storyline yaklaşımı etkinliklerini beğendikleri ve zevk aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Genel olarak Storyline yaklaşımı ile sosyal bilgiler dersinin uyarlanabileceği, bu yöntemin öğretim süreci içerisinde etkili bir yöntem olduğu ve ders ile ilgili kazanımların öğrencilere kolaylıkla kazandırılabilmesi görülmüştür.

Bu araştırmanın etkinlikleri dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde yedi haftalık süre ile sınırlıdır. Yapılacak olan diğer araştırmalar farklı sınıf seviyelerinde, farklı derslerde ve daha uzun bir süre içerisinde planlanarak uygulanabilir. Sosyal bilgiler dersinin diğer ünitelerinde de Storyline yaklaşımı uygulanabilir. Storyline yaklaşımı etkinlikleri araç-gereç yönünden donanımlı sınıflarda daha etkili uygulanabileceğinden, araştırmacıların sınıf ortamını zenginleştirerek yaklaşımın daha etkili olmasını sağlayabilir. Storyline yaklaşımını yaygınlaştırmak için öğretmen ve akademisyenlere tanıtımı yapılabilir. Araştırma sosyoekonomik yönden orta seviyede bir devlet okulunda uygulanmıştır. Özel okullarda ve sosyoekonomik durumu yüksek düzeyli okullarda araştırma uygulanıp sonuçları birlikte değerlendirilebilir. Öğrencilerin Storyline yaklaşımına dayalı etkinlikleri sevdiği görüldüğünden, öğrencilerin zorlandığı konu ve derslerde bu yaklaşım uygulanabilir. Storyline yaklaşımında öğrencilerin öyküyü sahiplendiği ve bağ kurduğundan dolayı farklı etkinlikler ile zenginleştirilerek tüm ünitelerde kullanılabilir. Sosyal bilgiler öğretiminde öğrenci merkezli farklı yöntem, teknik ve araç-gereçlere yer verilerek öğrenme farklılaştırılabilir.

**Etik Kurul Onayı:** Çalışma protokolü, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Tarih: 28/11/2023; Referans Numarası: 16-2023/277). Çalışma, 1964 Helsinki Bildirgesi ve sonraki güncellemelerinde belirtilen etik standartlara uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya dahil edilen tüm bireysel katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

**Yazar Katkı Oranı Beyanı:** Bu çalışma, her iki yazarın ortak katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Tüm aşamalarda yazarlar iş birliği içinde çalışmıştır.

**Çıkar Çatışması Beyanı:** Yazarlar, bu çalışmanın yürütülmesi veya sonuçlarının raporlanmasıyla ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederler.

**Finansman Bilgileri:** Yazarlar, bu araştırma, yazarlık ve/veya makalenin yayımı için herhangi bir mali destek almamıştır.

**Veri Erişilebilirliği:** Bu çalışmada kullanılan veriler yazar tarafından toplanmış olup, araştırma etiği ilkeleri doğrultusunda yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılmak üzere makul talepler üzerine ilgili araştırmacılarla

paylaşılabilir.

**Not:** Bu çalışma, “Sosyal Bilgiler Dersinde Storyline Yaklaşımının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Ayrıca bu çalışma, 17-19 Ekim 2024 tarihleri arasında düzenlenen 3. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

## KAYNAKÇA

- Ayaz, K. (2021). *The Impact of Storyline Method on Teen's Attitude Towards EFL*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Bacak, S. (2008). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öykü Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Akademik Başarı ve Yaratıcılıklarına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Bayrak, S. (2000). *Yüksek Öğretimde Aktif Eğitim, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 25s.
- Bell, S. (2003). *Storyline, feelings and respect*. International Conference on Imagination and Education, Coast Plaza Hotel, Vancouver.
- Bell, S. (2010). *Doing your research project: a guide for first-time researchers in education, health and social science*. Maidenhead: Open University Press.
- Bell, S. and Harkness, S. (2006). *Storyline: Promoting Language Across The Curriculum*, Royston, UKLA.
- Bell, S. and Harkness, S. (2006). *Storyline- Promoting Language Across the Curriculum*. Hertfordshire: United Kingdom Literacy Association (UKLA).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coşkun, M. (2013). *Matematik Kavramları Öğretiminde Öyküleştirme Yönteminin Tutuma ve Başarıya Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Creswell, J. (1997). *John Dewey and The Storyline Method* (Ed.S.Bell, S.Harkness ve G.White)
- Creswell, J. (2007). *John Dewey and the Storyline Method*. Bell S., Harkness S, White G. (Ed.), Öykü Temelli Öğrenme: Past, Present & Future. Glasgow: Enterprising Careers: University of Strathclyde.
- Çalışkan, H. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırmaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Derse Yönelik Tutuma, Akademik Başarıya ve Kalıcılık Düzeyine Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğrayıcı, G. (2023). *Hikâye Örgüsü Yöntemiyle Öğretmen Adaylarının Su Okuryazarlığının Geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Emo, W. and Wells, J. (2013). *Storyline: Enhancing learning and teaching through coconstructed narrative*. The Psychology of Education Review, 38(2), 23-27.
- Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Güney, S. Y. (2003). *İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öykü Tabanlı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Bir Durum Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güney, S. Y. (2019). *İlkokul 4. Sınıf Fen Bilimleri Dersinde Öykü Temelli Öğrenme Yaklaşımının Akademik Başarı, Öğrenmenin Kalıcılığı ve Derse İlişkin Tutumlar Üzerindeki Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Harkness, S. (2007). *Storyline-An Approach to Effective Teaching and Learning*. In S. Bell, S. Harkness, & G. White (Eds.), *Storyline: Past, present, future*. Glasgow: Enterprising Careers University of Strathclyde.
- Hein, G. (1991). *Constructivist Learning Theory*. Erişim: <http://www.exploratorium.edu/IFI/resources/constructivistlearning.html>. (25.02.2009-16.45).
- Karakaş, M. (2021). *Hayat Bilgisi Dersinde Storyline Yönteminin Kullanılmasının Karar Verme ve Problem Çözme Becerisi Üzerindeki Etkililiği: Üçüncü Sınıf Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Karip, E., ve Köksal, K. (1996). *Etkili Eğitim Sistemlerinin Geliştirilmesi*. Eğitim Yönetimi Dergisi, 2(2), 245-247.
- Letschert, J., Grabbe-Letschert, B., and Greven, J. (2006). *Beyond Öykü Temelli Öğrenme*. Features, principles and pedagogical profundity. Enschede: Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO).
- MEB, (2020). *Öğretim Programlarını Değerlendirme Raporu*. Ankara: MEB Yayınları. Erişim adresi: [http://ttkb.meb.gov.tr/meb/iys/dosyalar/2020/08/24113242\\_ogretim\\_programlari](http://ttkb.meb.gov.tr/meb/iys/dosyalar/2020/08/24113242_ogretim_programlari).
- Nuttall, A. (2016). *The 'curriculum challenge': Moving towards the 'Storyline' approach in a case study urban primary school*. Improving Schools, 19(2), 154-166.
- Özden, G. (2012). *İlköğretim 5. Sınıf "Canlılar Dünyasını Gezelim, Tanıyalım" Ünitesinde Kullanılan Öyküleştireme Yönteminin Öğrencilerin Başarı ve Kavramsal Öğrenmelerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, C., Otluoğlu, R., Keskin, S. C. (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebî Ürünler ve Yazılı Materyaller*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Paykoç, F. (2005). *Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu*. İstanbul, ERG Raporları, Sabancı Üniversitesi, 20.10.2007, [www.erg.sabanciuniv.edu/docs/mufredat\\_raporu.doc](http://www.erg.sabanciuniv.edu/docs/mufredat_raporu.doc)
- Sarı, T. (2019). *Ortaokul 7. sınıf Türkçe dersinde uygulanan storyline yönteminin başarıya ve tutuma etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sertsöz, A. (2017). *6 Yaş Çocuklarına Öyküleştireme Yöntemi ile Verilen Matematik Eğitiminin Çocukların Matematik Başarılarına Olan Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Şekerci, H. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Storyline Yaklaşımının Etkililiğinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tekin, T. G. (2001). *8-10 Yaş Grubundaki Çocukların Müziksel Beğenilerini Geliştirmede Masal ve Öykülerden Yararlanma Yöntemleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tepetaş, G. Ş. (2011). *6 Yaş Çocuklarının Temel Kavram Bilgi Düzeylerini Desteklemeye Yönelik Öyküleştireme Yöntemine Dayalı Bir Eğitim Uygulaması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkmen, C. (2021). *İlkokul Üçüncü Sınıf Hayat Bilgisi Dersine Storyline Yaklaşımını Eklelemek*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Ütkür, N. (2016). *Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntem ve Teknik Farklılıkları. Hayat Bilgisi Dersi Örneği*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 16, 1631-1651.
- Wiersma, W. ve Jurs, S. G. (2005). *Research methods in education: An introduction*. Washington D.C.: School Press.
- Yaşar, S. A. (2022). *Öyküleştirme Dayalı Matematik Problem Çözme Uygulamalarının Problem Çözme Başarısına Becerisine ve Tutumuna Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu Abant.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. (2018). *Bağlam Temelli Öyküleştirme Yöntemi ile Yapılan Öğretimin Fen Bilimleri Dersinde Başarı, Yaratıcılık ve Tutumlara Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yiğit E. Ö. (2007). *Öyküleştirme Yönteminin 6. sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemizin Kaynakları Ünitesindeki Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yiğit, E. Ö. ve Erdoğan, T. (2008). *Sosyal bilgiler dersinde uygulanan öyküleştirme yönteminin ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme düzeylerine etkisi*. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(3), 399-416.